

SERWIS INFORMACYJNY

WYDZIAŁU IDEOLOGICZNEGO I INFORMACJI

FAKTY

KW PZPR * BIAŁA PODLASKA * 7 XI 1985 * NR 1 (56)

Do użytku wewnątrzpartyjnego

68 ROCZNICA WIELKIEJ SOCJALISTYCZNEJ REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ

Z ogólnej liczby około 3,5 mln Polaków, którzy znaleźli się na ziemiach rosyjskich w przededniu wybuchu Rewolucji 1917 r., setki tysięcy poparło ją aktywnie i walczyło na wszystkich frontach wojny domowej w obronie Republiki Rad; 80% z nich stanowili robotnicy i chłopcy.

W chwili wybuchu Rewolucji Polacy znaleźli się we wszystkich niemal ważniejszych ośrodkach rewolucyjnych na różnych, często bardzo odpowiedzialnych stanowiskach. Członkiem kierowniczego ośrodka w Piotrogradzie członkiem KC partii bolszewickiej był Feliks Dzierżyński. W Piotrogradzkim Komitecie Wojskowo-Rewolucyjnym działali ponadto Franciszek Grzelszczak, Józef Unszlicht. Wśród Komisarzy Komitetu Piotrogradzkiego odpowiedzialnych za poszczególne odcinki prac, byli m.in.: Ignacy Gintowt-Dziewałkowski /późniejszy minister spraw wojskowych i zagranicznych Republiki Dale-

kiego Wschodu/, Andrzej Arski-Rędziszewski wybitny publicysta bolszewicki, Aleksander Granas, aktywny w 1917 r. na Łotwie, Eustachy Achmatowicz, jeden z organizatorów radzieckiego lotnictwa, Tadeusz Mierzkowski, w latach 1927-29 pomocnik sekretarza generalnego KC WKP/b,

W zdobyciu poczty, stacji telefonów i centralnego telegrafu decydującą rolę odegrało czterech Polaków: Stanisław Pestkowski, Julian Leszczyński, Jak Kulikowski-Olski, Karol Kadłubowski.

Wielu Polaków było dowódcami oddziałów Czerwonej Gwardii

POLACY NA BARYKADACH REWOLUCJI

Byli też Polacy w składzie załogi krążownika "AURORA", brali udział w szturmie na Pałac Zimowy; a wśród nich: Jan Skanis - członek Rady Delegatów dzielnicy Wyborskiej, Romuald Muklewicz - marynarz i przewodniczący Komitetu w Szkole Mechaników Okrętowych, w latach 1926-1933 dowódca radzieckiej marynarki wojennej, Jan Sawicki - dowódca 300-osobowego oddziału desantowego z krążownika "AFRYKA".

m.in.: Marian Wojciechowski - dowódca 4 tys. oddziału Zakładów Putiłowskich, Wojciech Dąbrowski - d-ca oddziału "Nowego Lessnera", Władysław Kulakowski - d-ca Zakładów Perwajnera, Wiktor Bajera - d-ca oddziału fabryki Skorochoch.

W kierownictwie moskiewskiego znaleźli się Stanisław Bobiński, Stanisław Budzyński,

(Dokończenie na str. 2)

(Dokończenie ze str. 1)

Stanisław Morawski, milicję moskiewską organizował Ignacy Gruszkowski. Słynnymi dowódcami moskiewskiej Czerwonej Gwardii byli: Aleksander Kaczyński, Michał Krzemiński i Wacław Węgliński - rodem z Radzyna Podlaskiego, d-ca słynnego 16 Lotnego Zbiorczego Oddziału Czerwonej Gw. 11.

W KC Komunistycznej Partii Ukrainy działali: Stanisław Kosior z Węgrowa, późniejszy sekretarz generalny KC KP/b/ U, Feliks Kon i Hipolit Fijałek - drugi nasz rodak z Radzyna Podlaskiego.

Polacy zapisali piękną kartę w walkach o radziecki Krym /Antoni Słupski/ i Azerbejdżan /Jan Godlewski/. W Turkiestanie przewodniczącym Rady Komisarzy Ludowych był Władysław Figielski

Najbardziej jednak masową formą udziału Polaków w Rewolucji Październikowej była służba i walka w polskich oddziałach wojskowych, bądź w szeregach Armii Czerwonej. Polacy tworzyli Rewolucyjny Czerwony Pułk Warszawy, 2 Czerwony Pułk Lubelski, 1 Polski Pułk Piechoty i Mazowiecki Pułk Ułanów, a od sierpnia 1919 r. Zachodnią Dywizję Strzelców, która w X 1919 r. osiągała stan 16.200 żołnierzy.

Niezależnie od oddziałów polskich tysiące Polaków walczyło w szeregach Armii Czerwonej, pełniąc wysokie i odpowiedzialne funkcje. Józef Błażewicz dowodził 1 Armią Turkiestańską, a latach późniejszych był inspektorem wojsk

obrony chemicznej Armii Czerwonej, Michał Lewandowski był d-cą 11 Armii Frontu Kaspijsko-Katkańskiego, Ignacy Gintowt-Dziewałtowski - był z-cą d-cy Frontu Wschodniego, Aleksander Bucewicz w Międzyrzecza Podlaskiego był z-cą d-cy Frontu Zachodniego.

Polacy na trwałe zapisali się w dziejach pierwszej na świecie armii wyzwolonych robotników i chłopów. Wśród 6 tys. znanych nam nazwisk Polaków - czerwonoarmistów było około 700 młodych d-ców, około

600 wyższych d-ców, 400 instruktorów politycznych, około 200 pracowników Wydziałów Specjalnych Armii Czerwonej. Ponad 200 Polaków zostało w pierwszych latach istnienia władzy radzieckiej nagrodzonych odznakami "Czerwonego Sztandaru".

W umacnianiu władzy młodej republiki radzieckiej także Polacy odegrali niepoślednią rolę, sprawując ważne funkcje w organach Czk-a /F. Dzierżyński, Stanisław Messing/ w dyplomacji Julian Marchlewski, Paweł Papiński, Karol Radek/.

T. D.

W SZEREGACH GWARDII I ARMII CZERWONEJ 1917-1921

Z okazji kolejnej 68. Rocznicy wybuchu Rewolucji Październikowej 1917 r. - jest potrzeba przypomnienia sylwetek osobowych ludzi - uczestników tego wydarzenia z obszaru naszego obecnego województwa białsko-podlaskiego. Nie tylko by oddać należyty hołd, ale i dlatego, by nie utożsamiać słynnych braci: Stanisława, Józefa i Władysława Kosiorów, czy też Tomasza Magnyka z naszym regionem.

Z wielkiej rzeszy Polaków którzy znaleźli się w wirze wydarzeń 1917 r. ówczesnej Rosji i odegrali nie tuzinkową rolę, byli dwaj radzynie: Wacław Węgliński - żołnierz dowódca i Hipolit Fijałek - organizator i polityk.

Wacław Węgliński - żartobliwie nazwany przez swoich towa-

rzyszy walki "zdobywcą Kremla" ur. 1884 /1887/ r. w Radzynie Podlaskim w rodzinie robotnika rolnego. Tam też wychował się przyuczając się do zawodu kowala, ciężko pracując od młodych lat. W roku 1895 wstąpił do SDKPiL i szerzył ideologię swojej partii w surowej rzeczywistości Królestwa Polskiego. Za działalność rewolucyjną został z początkiem 1903 r. aresztowany i osadzony w miejscowym więzieniu, a następnie przewiezony do Brześcia w okresie wrzenia rewolucyjnego 1905-1907 r., a stamtąd wywieziony z innymi SDKPiL-órami na Syberię. W roku 1908 zbiegł do Europy Zachodniej i pracował w Niemczech i Austrii / 1908-1909/, Włoszech / 1909 - 1913/, skąd powrócił do rodzinnych stron.

(c.d. str. 3.)

W roku 1913 wcielony do armii carskiej, uczestniczył w początkowej fazie I wojny światowej, dostając się ranny do niewoli austriackiej, skąd został wydany stronie rosyjskiej i znalazł się w Moskwie, gdzie wszedł do moskiewskiej grupy SDKPiL zostając członkiem SDPRR /b/, rozwijając działalność agitacyjną od Piotrogradu pod Jaktę.

W momencie wybuchu walk rewolucyjnych w Moskwie 1917 r. z obsługi technicznej i innych pracowników tzw. "Wospitatelnego Domu" /Domu Wychowawczego/ utworzył oddział i na czele tego oddziału poprzez uczyniony wyłom w murze Kremla przyczynił się w zdecydowany sposób do zdobycia go przez wojska rewolucyjne. Oddział przez jego sformuowany zw. 16 Oddziałem Lotnym Czerwonej Gwardii zdobył następnie tzw. Kitajgrad i hotel Matropol, a następnie do maja 1918 r. walczył z anarchistami.

W. Węgliński, o którym w swoim pamiętniku z tamtych lat, /w-wa 1966 r. / ciepło wspomina Helena Bobińska - żona Stanisława Bobińskiego - posiadał ogromny mit i szacunek wśród żołnierzy i w środowisku moskiewskim SDKPiL-owców. Zamach zorganizowany przez anarchistów na jego osobę 14.IV.1918 r. odbił się dużym echem i poruszył Stanisława Bobińskiego, J. Marchlewskiego, Feliksa Dzierżyńskiego.

Posiadając zaufanie tego ostatniego i kierownictwa SDPRR /b/ to on sprawował dowództwo ochrony pociągu radzieckiej delegacji pokojowej na rozmowy w Brześciu Litewskim.

Zabezpieczał ewakuację Rady Komisarzy Ludowych i złota z Piotrogradu do Moskwy w marcu 1918 r. W okresie maj - lipiec 1918 r. sprawował komendę nad ochroną banków i dworca kolejowego w Moskwie jak również gmachu Teatru Wielkiego w czasie obrad Ogólnorosyjskiego Zjazdu Rad i ochraniał Misję amerykańską.

W latach 1919 - 1920 jako d-ca Samodzielnego Oddziału Lotnego 1 Brygady Zachodniej Dywizji Strzelców, a następnie 52 Dywizji Armii Czerwonej na Froncie Zachodnim walczył z wojskami kontrrewolucyjnymi.

ROZPOCZYNAJEMY CYKL PUBLIKACJI POPULARYZUJĄCYCH SYLWETKI POLAKÓW UCZESTNIKÓW WYDARZEŃ WIELKIEJ SOCJALISTYCZNEJ REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ POCZĄTKUJĄCYCH Z OBSZARU NASZEGO OJEWÓDZTWA, Z GRONA 17 ZNANYCH NAM REWOLUCJONISTÓW W TYM NUMERZE PRZYPOMINAMY SYLWETKI 3 NAJWYBITNIEJSZYCH. W KOLEJNYCH WYDANIACH SERWISU INFORMACYJNEGO BĘDZIEMY ZAMIESZCZAĆ INFORMACJE O POZOSTAŁYCH UCZESTNIKACH HISTORYCZNYCH WYDARZEŃ 1917 ROKU.

Na skutek ran odniesionych w III 1920 roku odemobilizowany. W latach 1920 - 1935 - był Przewodniczącym Komitetu Kolei Południowej w Charkowie, a następnie d-cą specjalnego oddziału. W latach 1921 - 1922, w latach 1922 - 1923 Kierownikiem Wydziału Administracyjno-Gospodarczego KC RKP /b/ i współpracownikiem Biura Polskiego KC RKP /b/. W latach 1923 - 1935 był dyrektorem zakładów w Bieliczy w gubernii mińskiej, a następnie w Mińsku i Moskwie.

Na skutek bezpodstawowego oskarżenia aresztowany i zgładzony w 1937 roku. Zrehabilitowany na XX Zjeździe KPZR.

Hipolit Fijałek ur. 13.VIII. 1875 r. z zawodu był rymarzem. Jako młody człowiek został członkiem Związku Robotników Polskich /1892 r. /, a następnie członkiem SDKPiL. Za działalność rewolucyjną 1905-1907 został aresztowany i uwięziony w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej, a następnie wydalony z Królestwa. W latach 1907-1910 przebywał na emigracji w USA, gdzie był organizatorem sekcji SDKPiL, w środowisku polonijnym. Na początku 1911 r. powrócił do Królestwa, a następnie rozpoczął pracę w Arsenale warszawskim. W 1915 r. ewakuowany

przez władze rosyjskie z całą załogą Arsenalu znalazł się w tzw. Arsenale kijowskim. Na początku 19... wybrany został reprezentantem załogi Arsenalu w Radzie Delegatów Robotniczych i Żołnierskich, w marcu 1917 r. został członkiem Kijowskiej Rady Delegatów i jej Komitetu Wykonawczego, a następnie jego przewodniczącym /VI.1917 - III 1918 /. Ponadto wybrany został członkiem Rady Zjednoczonych Organizacji Społecznych z miasta Kijowa i pełnomocnikiem Komisariatu do Spraw Polskich na okręg kijowski. Pełniąc powierzone funkcje wykazał się jako doskonały organizator i przywódca.

Podczas zagrożenia Kijowa przez wojska kontrrewolucyjne był w ścisłym kierownictwie pełniąc funkcje komisarza do spraw politycznych. Następnie uczestniczy w ścisłym kierownictwie polityczno-wojskowym w czasie obrony Piotrogradu przed wojskami gen. Korziłowa i pracach Sekretariatu KC SDPRR /b/ odpowiadając za sprawy organizacyjne. Jako prezes Kijowskiej Rady Delegatów SDKPiL brał udział w III Zjeździe SD PRR /b/, ale nie wszedł w skład do ścisłego kierownictwa. Po 1920 r. przebywał przez pewien czas w II Rzeczypospolitej, skąd powrócił do ZSRR. Jako członek WKP /b/ ze stażem od 1900 r. otrzymał pracę w redakcji organu prasowego KC KP

Ukrainy "Komunist" w Charkowie i tam pracował aż do śmierci /tj. 1935 r./.

Trzecim z najwybitniejszych uczestników wydarzeń rewolucyjnych 1917 r., a pochodzący z naszego województwa był Aleksander Bucewicz, bliski towarzysz W.I. Lenina. Urodził się w 1888 r. w Międzyrzecu Podlaskim w rodzinie rzemieślniczej. Od lat najmłodszych był sympatykiem, a następnie członkiem SDKPiL. Za udział w agitacji rewolucyjnej na terenie Królestwa w latach 1903-1906 został uwięziony, a następnie wywieziony w głąb Rosji. Tam związał się z iskrowcami i wstąpił do SDPRR /b/. Uczestniczył w walkach rewolucyjnych w Moskwie, a następnie był jed-

nym z organizatorów oddziałów rewolucyjnych w Moskwie do walki w obronie przed wojskami gen. Kołczaka. Uczestniczył następnie w walkach Zachodniej Dywizji Strzelców pełniąc funkcję zastępcy Szefa Wydziału Politycznego tej dywizji, a z początkiem 1920 r. został mianowany zastępcą szefa Wydziału Politycznego Frontu w Radzie Wojskowo-Rewolucyjnej Frontu Zachodniego, a następnie Zarządu Politycznego tego frontu. W latach 1925-1930 /1933/ był kierownikiem Wydziału Informacji 3 Armii, a następnie wysokim funkcjonariuszem organów bezpieczeństwa i Komisariatu Ludowego Oświaty RSFRR. Zmarł w Moskwie.

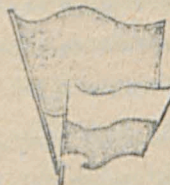
T. Demidowicz

☆ 5.11.1985 r. WOJEWÓDZKA AKADEMIA Z OKAZJI 68 ROCZNICY WSRP

☆ KIERMASZE KSIĄŻKI RADZIECKIEJ

☆ AKADEMIE I WIECZORNICE NA TERENIE WOJEWÓDZTWA

☆ AKCJE ODCZYTOWE W ŚRODOWISKU WIEJSKIM I ROBOTNICZYM

☆ WYSTAWA "ZSRR - KRAJ I LUDZIE "

Z OKAZJI 68 ROCZNICY WIELKIEJ SOCJALISTYCZNEJ REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ W NASZYM WOJEWÓDZTWIE :

☆ OKOLICZNOŚCIOWE, URZCZYSTE ZEBRANIA SK TPPER

☆ WYSTAWY FOTOGRAFICZNE OBRAZUJĄCE DOROBK ZSRR

☆ ZŁOŻENIE WIENCÓW I KWIATÓW NA CMENTARZACH I GROBACH ŻOŁNIERZY RADZIECKICH

☆ SPOTKANIA MŁODZIEŻY, CZŁONKÓW SK TPPER Z UCZESTNIKAMI WSPÓLNYCH WALK O WYZWOLENIE NARODOWE I SPOŁECZNE

STATUT POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

Statut Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej określa całokształt zasad organizacyjnych i sposobów działania partii, zarówno w jej strukturach wewnętrznych jak też w społeczeństwie.

Wychodząc z naczelnej zasady życia partyjnego jaką jest centralizm demokratyczny, w myśl którego nierozłącznym zastrzeżeniem centralizmu i demokracji, stanowi w teorii i praktyce funkcjonowania partii niezbędny warunek zwartości ideowej i politycznej oraz jedności jej działania.

Statut dość wyraźnie precyzuje wzajemne relacje pomiędzy instancjami, ogniwami wykonawczymi i aparatem partii.

szczebli, chodzi tu więc o Biuro Polityczne KC, Egzekutywy Komitetów Wojewódzkich, Miejskich, Dzielnicowych, Gminnych i Zakładowych.

Aparat partyjny stanowi ogół etatowych pracowników partii, zatrudnionych w komitetach i przez partię opłacanych. W zakresie tego pojęcia mieści się również część działaczy społecznych, którzy w związku z wyborem na funkcje sekretarzy pełnią je etatowo i wynagradzani są z funduszy partyjnych.

Nadrzędność instancji partyjnych nad ogniwami wykonawczymi i aparatem partyjnym, wynika również z leninowskich norm życia partyjnego i znajduje swoje

odzwierciedlenie w wielu punktach Statutu. Szczególnie uwiadacznia to rozdział III dotyczący centralizmu demokratycznego /pkt. 16, 18 i 19/, w którym pkt. 16 podpunkt "e" stwierdza co następuje :

... wszystkie organa wykonawcze komitetów ponoszą odpowiedzialność przed organizacjami i komitetami partyjnymi, które je wybrały, podlegają ich ocenie, zobowiązane są składać im sprawozdania ze swej działalności zgodnie z przyjętymi regulaminami pracy i umożliwiać dyskusję nad tymi sprawozdaniami... /1/;

tym samym już ten tylko zapis określa relacje między instancją a ogniwem wykonawczym. Nie jest to jednak jedyne stwierdzenie co do usytuowania w strukturze partii obu jej organów, ponieważ uzupełnienie i rozwinięcie tej zasady znajdziemy w następnych punktach Statutu jak chociażby pkt 44 w rozdziale VI o strukturze organizacyjnej PZPR, czy też w rozdziałach VII i VIII, punkty 50 i 57, która obligują ogniwa wykonawcze do składania instancjom systematycznych sprawozdań ze swej działalności.

Następnym przykładem potwierdzającym zwierzchność instancji nad organami wykonawczymi mogą być w niemiejszym stopniu zapisy Statutu, zawarte

STATUTOWE RELACJE POMIĘDZY INSTANCJAMI OGNIWAMI WYKONAWCZYM I APARATEM PARTYJNYM

Na plan pierwszy bezsprzecznie wysuwa nadrzędność instancji partyjnych nad ogniwami wykonawczymi oraz aparatem partyjnym.

Instancjami partyjnymi są komitety wszystkich szczebli. Oczywiście nie należy utożsamiać pojęcia komitet partyjny / co niestety dość często w potocznym rozumowaniu ma miejsce / z budynkiem, w którym znajduje się jego siedziba i gdzie pracują etatowi pracownicy komitetu oraz niektórzy jego członkowie. Komitet stanowią bowiem w zasadzie działacze społeczni wybrani przez konferencje sprawozdawczo-wyborcze.

Ogniwami wykonawczymi zgodnie ze Statutem PZPR są kolegialne organa komitetów różnych

odzwierciedlenie w wielu punktach Statutu. Szczególnie uwiadacznia to rozdział III dotyczący centralizmu demokratycznego /pkt. 16, 18 i 19/, w którym pkt. 16 podpunkt "e" stwierdza co następuje :

... wszystkie organa wykonawcze komitetów ponoszą odpowiedzialność przed organizacjami i komitetami partyjnymi, które je wybrały, podlegają ich ocenie, zobowiązane są składać im sprawozdania ze swej działalności zgodnie z przyjętymi regulaminami pracy i umożliwiać dyskusję nad tymi sprawozdaniami... /1/;

tym samym już ten tylko zapis określa relacje między instancją

w punktach 51 i 60, w rozdziale VII i VIII, które nakładają obowiązki zadania do zatwierdzenia instancjom regulaminów pracy ogniw wykonawczych, określenia przez nie wytycznych do pracy, zakresu kompetencji, oceniania pracy, ogniw wykonawczych przez instancje a nawet uchylanie decyzji ogniw wykonawczych.

Nawet sformułowania Statutu dające szerokie uprawnienia ogniwom wykonawczym w okresie pomiędzy posiedzeniami instancji partyjnych odpowiednich szczebli i zezwalające na prawo "f. . . podejmowanie wiążących uchwał dla całej partii i odpowiednich organizacji partyjnych ..."

(Dokończymy na str. 6)

/Statut pkt 44/ poprzez umieszczenie zapisu "...jeśli uchwały te wchodzi w zakres kompetencji zastrzeżonych dla komitetów, podlegają zatwierdzeniu na najbliższym posiedzeniu komitetu danego stopnia ..." /4/ nie jest niczym innym jak potwierdzeniem nadrzędności instancji nad ogniwem wykonawczym danego stopnia.

Pisząc o danym stopniu, gdyż relacje te będą wyglądały nieco odmiennie jeżeli chodzi o zależność pomiędzy instancją szczebla niższego a ogniwem wykonawczym szczebla wyższego, gdyż np. decyzje Biura Politycznego, które jak wiadomo jest organem wykonawczym KC mają moc wiążącą dla komitetów niższych szczebli jako instancji partyjnych. Podobnie jest też z decyzjami Egzekutyw KW w stosunku do KM, KD, KM-G, KG i KZ. W tych przypadkach zachodzi bowiem relacja podporządkowania instancji szczebla niższego ogniwom wykonawczym szczebla wyższego co jest zgodne z zasadami centralizmu demokratycznego /pkt. 16 podpunkt "g" Statutu/.

Statut jednoznacznie określa więc nadrzędną rolę jaką mają do spełnienia w partii instancje, podporządkowuje im organa wykonawcze i aparat partii. Wynika to też zapewne z tego, iż instancje stanowią szerokie przedstawicielstwo rzeszy partyjnych, zaś organ wykonawczy jest tym co pozwala usprawnić działanie, organizowanie i funkcjonowanie partii. Trudno bowiem sobie wyobrazić bez mała codzienne działanie instancji

tego czy innego szczebla, która skupia w sobie ludzi różnych zawodów, którzy mają do wykonania obok obowiązków partyjnych, konkretne czynności zawodowe. Rolę tę więc w okresie między posiedzeniami określonego komitetu spełnia jego ogniwo wykonawcze, które ze względów organizacyjnych może częściej odbywać posiedzenia i sprawnie zarządzać życiem partii. Jednakże i to kolegialne ciało partyjne nie może funkcjonować /tzn. obradować, podejmować decyzji każdego dnia /nieprzerwanie, gdyż podobnie jak w instancji są to ludzie w większości pełniący swe funkcje społecznie obok wykonywania określonych obowiązków zawodowych. Stąd konieczność istnienia w partii etatowych pracowników tzw. aparatu partyjnego, którzy w ramach swoich obowiązków zawodowych nie codziennie realizują uchwały i decyzje instancji partyjnych i ich organów wykonawczych. Aparat partyjny jest nieodzownym warunkiem funkcjonowania partii. Oczywiście rzecz jasna aparat traktowany jako odpowiedzialna, służba społeczna, wobec instancji i organizacji partyjnych oraz społeczeństwa, wymagają wysokiej ideowości, ofiarności, uczciwości i społecznej życzliwości, której główną metodą działania powinna być społeczno-polityczna inspiracja, przekonywania i zjednywania osobistym przykładem do konsekwentnej i zdyscyplinowanej realizacji polityki partii. I właśnie taką rolę i miejsce przyznaje pracownikom aparatu

partyjnego Statut PZPR. Sytuuje się bowiem aparat partyjny o czym świadczą poszczególne zapisy Statutu w pełnym podporządkowaniu instancjom, ale też i organom wykonawczym partii. Punkt 16 Statutu podpunkt "i" określa to w sposób jednoznaczny :

"... komitety partyjne są nadrzędne w stosunku do ..."

"... pracowników politycznych, których pracę programują, organizują, kontrolują i oceniają..."

Natomiast pełne rozwinięcie tej tezy daje nam pkt. 43 Statutu PZPR, w którym stwierdza się

"... pracownicy polityczni pełnią służebną rolę wobec komitetów partii..." i dalej "...zadania pracowników politycznych

wynikają z uchwał komitetów partyjnych i są określane przez Biuro Polityczne, egzekutywy..." /czyli ogniwa wykonawcze/.

W tym samym punkcie Statut daje też pewne uprawnienia pracownikom aparatu partyjnego zezwalające im za zgodą instancji i ogniw wykonawczych do występowania w ich imieniu co służy m.in. podniesienia rangi i autorytetu pracowników aparatu partyjnego. Statutowa realacja tych trzech organów w przeciwieństwie do relacji pomiędzy instancjami a ogniwami wykonawczymi partii nie zezwala jak to było w przypadku - instancja niższa ogniwo wykonawcze szczebla wyższego - kiedy to mogła występować nadrzędność tego ostatniego, na takie samo postawienie aparatu partyjnego. Wynika to zapewne z wniosków wyciągniętych z przeszłości, kiedy

działalność instancji wybieralnych była często zastępowana przez pracę aparatu partyjnego, a pracownicy etatowi stawiali się ponad instancjami i aktywnym społecznym.

Statut w swej treści zawiera szereg postanowień zabezpieczających przed tego rodzaju wypaczeniami. Jako przykłady można przytoczyć zapisy Statutu w punktach 16, 76 i 77.

Określenie relacji zwierzchności jednego ognia z omawianych trzech członów w strukturze partii nie świadczy, że relacje te zachodzą tylko i wyłącznie w jednym kierunku, ponieważ

z leninowskich norm życia partyjnego wynikają również pewne wpływy w kierunku odwrotnym, gdyż nie może być sytuacji, że decyzje tylko płyną z góry na dół, praktyka i Statut zezwalają bowiem na wpływanie, na decyzje i pomoc w przygotowaniu uchwał instancji niższych na wyższe, opinii ogniw wykonawczych na postanowienia instancji, jak też wpływu aparatu partii na działalność instancji i ich ogniw wykonawczych. Jednakże wszystkie tu wymienione fakty nie świadczą, że sytuacja może być odwrócona w stosunku do tego co zostało powiedziane dotychczas.

Dla dobrego funkcjonowania partii niezbędne jest nie tylko istnienie wymienionych wszystkich trzech członów, ale również sprawne ich funkcjonowanie i współdziałanie we wzajemnych relacjach, co jest zgodne z treścią i postanowieniami aktualnie obowiązującego Statutu naszej Partii, wynikającymi z leninowskich norm działania partii.

J. Kulikowski

KSIĄŻKI KTÓRE WARTO PRZECZYTAĆ

PREZENTUJEMY FRAGMENT KSIĄŻKI EDWARDA ERAZMUSA "SPÓR O KSZTAŁT PARTII".

JEST TO NASZYM ZDANIEM CENNA POZYCJA, GODNA POLECENIA WSZYSTKIM DZIAŁACZOM I CZŁONKOM PARTII. AUTOR PROF. DR HAB. E. ERAZMUS JEST DYREKTOREM INSTYTUTU NAUKI O PARTII W AKADEMII NAUK SPOŁECZNYCH PZPR W WARSZAWIE. W SWOJEJ PRACY ZAWARŁ SZEREG ISTOTNYCH PRZEMYSŁEN WYNIKAJĄCYCH Z DŁUGOLETNIEGO DOROBKU NAUKOWEGO. KSIĄŻKA TA POBUDZA DO REFLEKSJI ZWŁASZCZA, ŻE NIE ZAWIERA TWIERDZEŃ OSTATECZNYCH TYLKO OTWARTE.

... Ostatnie wydarzenia z całą ostrością pobudzają do rozstrzygnięcia kwestii, jak stale przeciwstawiać się i zapobiegać odrywaniu się aparatu partyjnego od partii, czego następstwem jest między innymi oddalanie się partii od klasy robotniczej utrata przez partię zaufania społecznego. Jakkolwiek trudno jednoznacznie odpowiedzieć na cisnące się pytania, to można już na podstawie śledzenia prawidłowości zjawisk towarzyszących wydarzeniom z lat 1956, 1970, 1976 i 1980 wysunąć przynajmniej dwa postulaty. Istnieje potrzeba

wprowadzenia obowiązku przestrzegania pragmatyki zawierającej zasady i formy polityki kadrowej. Obecnie postulat ten jest realizowany. Jego ramy nakreślono na IX Zjeździe PZPR w lipcu 1981 r. Odtąd pracowników politycznych mają powoływać komitety, egzekutywy i Biuro Polityczne. Pracownicy mają pełnić rolę służebną wobec komitetów. Taka pragmatyka może regulować procedurę doboru kadr do pracy w aparacie partyjnym /kryteria doboru, takie np. jak: staż pracy zawodowej, staż pracy w partyj-

nych i państwowych organach wybieralnych, pełnienie funkcji w oddziałowych organizacjach partyjnych, podstawowych organizacjach partyjnych/, a także zasady pracy w nim, w tym prawa i obowiązki, kryteria awansowania pracowników aparatu partyjnego i wysuwania na pochodzące w wyborze stanowiska do: komitetów gminnych, miejskich, wojewódzkich, Komitetu Centralnego. Jeśli chodzi o tę ostatnią sprawę, to rodzi się potrzeba wyraźnego wyznaczenia ram dla pracowników aparatu w organach wybieralnych, w egzekutywie, plenum, w Komitecie Centralnym. Niezbędne jest nie tylko opracowanie zasad regulujących warunki przechodzenia do innej pracy, lecz także konkretna ich realizacja. Nie muszą to być przeważnie wyższe stanowiska. Lepszy jest mechanizm od-

stręczający od pracy w aparacie partyjnym tych ludzi, którzy traktują ją jako dźwignię ułatwiającą własną karierę niż mechanizm pozwalający na robienie własnej kariery. Chodzi więc o mechanizm zachęcający do pracy autentycznych działaczy, chcących i umiejących utrzymać stały i bezpośredni kontakt z organizacjami partyjnymi.

Na pewno nie sprzyja zasygnalizowanym tu możliwościom oddziaływania ani zinstytucjonalizowany styl pracy aparatu, ani skostniała, sztywna, pionowa struktura organizacyjna aparatu

partyjnego, ani też biurokratyczne nawyki. W praktyce jest trudny, chociaż w teorii aprobowany, wymóg, że warunkiem skutecznego przewodzenia nie jest autorytet formalny, instytucjonalny, osobisty, zapewniony i uregulowany przepisami, statutem, lecz ideowa postawa czy autorytet fachowy, udokumentowana kompetencją, uzdolnieniami kierowniczymi. To jest, gdy wyżej się ceni autorytet charyzmatyczny, a mniej autorytet oparty na zaufaniu ludzi, lub gdy lekceważy się sygnały świadczące o utracie zaufania.

Nie chodzi o model skrajny, ale warto zastanawiać się nadal, które składniki i jak zamierzamy obudować instrumentami samoregulującymi, ponieważ nie ma ludzi idealnych. Trzeba też wiedzieć, czym będziemy równoważyć nieprzygotowanie kandydatów rekomendowanych do pracy lub do władz...

DRODZY CZYTELNICY !

Wydamy serwis informacyjny w z. unionej szacie graficznej wraz ze zmianami problematyki publikowanej na naszych łamach. Zamierzeniem naszym jest doprowadzenie do systematycznego wydawania biuletynu, który stanowiłby forum wymiany myśli, prezentował dorobek POP, instancji i organizacji społeczno-politycznych oraz młodzieżowych, służył pomocą instancjom partyjnym w podejmowaniu bieżącej działalności.

W nowej formie ukazuje się po raz pierwszy, dlatego niezwykle cenne będą wszystkie uwagi jakie zechcecie nam nadesłać. Zapraszamy do współtworzenia serwisu. Piszcie do nas o swojej działalności, codziennych problemach życia partii w województwie i kraju. Nadesłane materiały za Waszą zgodą będą w miarę istniejących możliwości publikowane. Pozwoli to na szeroką wymianę poglądów i oświadczeń. Liczymy na Waszą pomoc - wsparcie.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

SERWIS INFORMACYJNY

FAKTY

Wydawca: KW PZPR w Białej Podlaskiej. Wydział Ideologiczny i Informacji. Redaguje Zespół. Adres redakcji: 21-500 Biała Podlaska ul. F. Dzierżyńskiego 11 .telefon 321-51 wewn.293. Druk Poligrafia KW PZPR.